

मौजे क्षेत्र महाबलेश्वर, ता. महाबलेश्वर, जि. सातारा
या स्थळास 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळाचा दर्जा
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक टिडीएस २०१९/३/प्र.क्र.१८२/ पर्यटन,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : २ मार्च, २०२०.

- संदर्भ :-**
- १) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१०/ ८/
प्र.क्र.४६३/पर्यटन, दि.४/११/२०१०.
 - २) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०११/ १२/
प्र.क्र.८५५/पर्यटन, दि.१६/१/२०१२.
 - ३) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१६/ ११/
प्र.क्र.८६२/पर्यटन, दि.२५/४/२०१७.
 - ४) जिल्हाधिकारी, सातारा यांचे पत्र क्र. जिनिससा/सांस/प्राप/२०१८-१९/का-६/
४२३०, दि.१७/१२/२०१८.
 - ५) जिल्हा नियोजन अधिकारी, सातारा यांचे पत्र क्र. जिनिससा/ पर्यटन/२०१८-१९/
का.६/९०५, दि.७/०३/२०१९.
 - ६) जिल्हा नियोजन अधिकारी, सातारा यांचे पत्र क्र. जिनिससा/ पर्यटन/२०१९-२०/
का-६/३८६०, दि.२१/११/२०१९.

प्रस्तावना :

जिल्ह्यातील 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळांची निवड करून प्रस्ताव शासनाला सादर करण्याबाबतचे अधिकार संदर्भ क्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये, संदर्भ क्रमांक १ येथील शासन निर्णयामधील जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखालील समितीस प्रदान करण्यात आले आहेत. तसेच राज्यातील 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळ घोषित करण्यासाठी निकष व कार्यपद्धती संदर्भ क्रमांक ३ येथील शासन निर्णयान्वये निश्चित करण्यात आली आहे.

२. मौजे क्षेत्र महाबलेश्वर, (जि. सातारा) हे महाराष्ट्राचे नंदनवन म्हणून ओळखले जाणारे भारतातील थंड हवेचे ठिकाण व पर्यटनस्थळ म्हणून प्रसिद्ध आहे. महाबलेश्वर तालुक्यातील जुने महाबलेश्वर हे प्रसिद्ध स्थळ क्षेत्र महाबलेश्वर या नावाने परिचित आहे. महाबलेश्वर हे नांव निलकंठ महादेवाचे नांव आहे. स्कंद पुराणात याविषयी माहिती दिलेली आहे.

३. क्षेत्र महाबलेश्वर, या ठिकाणी पंचगंगा मंदिर हे एक यादव कालिन मंदिर आहे. या मंदिराची निर्मिती इ.स.१२१० साली करण्यात आली आहे. या मंदिराची बांधणी हेमाडपंथी आहे. पूर्वी या मंदिरामध्ये गंगानदीचा प्रवाह होता व त्याच जागेवर या मंदिराचा जिर्णोध्दार करण्यात आला आहे. तसेच या ठिकाणी कृष्णा, कोयना, सावित्री, गायत्री व वेण्णा या पाच नद्या उगम पावल्या असून संपूर्ण भारतामध्ये असे एकमेव महान ठिकाण आहे.

४. जिल्हाधिकारी, सातारा यांनी संदर्भ क्रमांक ४ येथील दि.१७/१२/२०१८ च्या पत्रान्वये मौजे क्षेत्र महाबलेश्वर (ता.महाबलेश्वर, जि. सातारा) या पर्यटनस्थळास 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळाचा दर्जा देण्याची शिफारस केली आहे. त्यानुसार मौजे क्षेत्र महाबलेश्वर (ता.महाबलेश्वर, जि. सातारा) या पर्यटनस्थळास 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळाचा दर्जा देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती

शासन निर्णय :

मौजे क्षेत्र महाबळेश्वर, ता. महाबळेश्वर, जि. सातारा या पर्यटनस्थळास दरवर्षी अंदाजे १९ ते २० लक्ष पर्यटक भेट देतात. सदर पर्यटनस्थळाचे राज्यस्तरीय महत्व, मोठ्या प्रमाणात भेट देणाऱ्या पर्यटकांची संख्या, ऐतिहासिक व भौगोलिक महत्व इत्यादी बाबी विचारात घेता, पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, शासन निर्णय क्र. टिडीएस २०१६/११/प्र.क्र.८६२/पर्यटन, दि.२५/८/२०१७ अन्वये राज्यातील 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळे घोषित करण्यासाठी निश्चित करण्यात आलेल्या निकष व कार्यपद्धती नुसार मौजे क्षेत्र महाबळेश्वर (ता.महाबळेश्वर, जि. सातारा) या पर्यटनस्थळास 'ब' वर्ग पर्यटनस्थळ म्हणून घोषित करण्यास शासन याद्वारे मान्यता देत आहे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००३०३१२४१४७४४२३ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(र. ज. कदम)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

१) मा. राज्यपाल यांचे सचिव २) मा. मुख्यमंत्राचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ३) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई. ४) सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ५) मा. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद ६) मा. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा ७) सर्व मा. विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानपरिषद ८) सर्व मा. विधानसभा सदस्य, महाराष्ट्र विधानसभा ९) मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव १०) सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/ सचिव ११) प्रधान सचिव (पर्यटन) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	१२) विभागीय आयुक्त, पुणे. १३) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, मुंबई. १४) संचालक, पर्यटन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई. १५) जिल्हाधिकारी, सातारा. १६) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सातारा १७) अतिरिक्त जिल्हाधिकारी तथा जिल्हा पर्यटन समन्वय अधिकारी, सातारा १८) नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई. १९) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई. २०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिध्दीसाठी) २१) जिल्हा नियोजन अधिकारी, सातारा २२) पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभागाची सर्व कार्यासने २३) सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई २४) निवड नस्ती, पर्यटन
---	--
